

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту  
сільського господарства  
Карпатського регіону НААН  
Олександр СТАСІВ

« 14 » березня 2025 р.

## ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів  
дисертації Байструк-Глодан Лесі Зіновіївни  
на тему: «Наукові основи селекції багаторічних трав на підвищення  
адаптивного потенціалу для умов Західного регіону України»  
поданої на здобуття наукового ступеня  
доктора сільськогосподарських наук  
за спеціальністю 06.01.05 – селекція і насінництво**

Дисертація **Байструк-Глодан Лесі Зіновіївни** на тему: «Наукові основи селекції багаторічних трав на підвищення адаптивного потенціалу для умов Західного регіону України», подана на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.05 – селекція і насінництво є цілісною, завершеною науковою працею.

**1. Актуальність теми дослідження.** Сучасне сільське господарство України потребує високопродуктивних, екологічно адаптованих та стабільних сортів багаторічних трав, здатних забезпечити стає кормовиробництво в умовах регіональних кліматичних змін, деградації ґрунтів та обмежених ресурсів. Конюшина лучна та конюшина гібридна мають високий потенціал як джерело білкових кормів, а також як культури, що позитивно впливають на агроєкосистеми завдяки фіксації атмосферного азоту та підвищенню родючості ґрунтів. Костриця червона є незамінним компонентом газонних та кормових травосумішок, костриця шорстколиста – для створення декоративних газонів, функція яких полягає в акцентуванні архітектурної виразності споруд та квіткових композицій.

Питання інтродукції та вивчення вихідного матеріалу як основи створення нових сортів багаторічних трав з кожним роком набувають актуальності. Значним є внесок у формування та дослідження генофонду багаторічних бобових і злакових трав таких вчених, як О. І. Мацьків, К. В. Малуша, А. О. Бабич, М. П. Драч, Г. С. Коник, В. К. Рябчун, В. Д. Бугайов, А. І. Боженко, І. О. Бернадська, Н. Лямежене, В. Кемешіте, В. Стуконіс та ін. Однак більшість сучасних сортів не забезпечують достатнього рівня адаптивності до змінних погодних умов, що обмежує їх ефективність у конкретних природно-кліматичних зонах Західного регіону України. Виникає потреба оновлення генофонду багаторічних трав та розширення селекційної бази шляхом використання колекційного матеріалу з різних еколого-географічних зон, а також застосування сучасних методів

оцінки адаптивного потенціалу, стабільності, пластичності та селекційної цінності.

У цьому контексті дисертаційна робота спрямована на обґрунтування наукових основ адаптивної селекції багаторічних бобових і злакових трав, що дозволить виділити джерела цінних ознак, сорти-еталони, перспективний селекційний матеріал, сформувати ознакові колекції, створити нові адаптивні та високопродуктивні сорти, підвищуючи ефективність кормовиробництва та газоознавства, зменшуючи залежність від погодних коливань і поліпшуючи економічні показники господарств.

**2. Формулювання наукової проблеми, нове вирішення якої отримано в дисертації.** Мета дисертаційної роботи полягала у теоретичному обґрунтуванні, розробці і впровадженні нових методичних підходів щодо створення і вивчення селекційного матеріалу та добору генетичних джерел цінних ознак конюшини лучної, конюшини гібридної, костриці червоної та костриці шорстколистої різного еколого-географічного походження за господарсько цінними ознаками для отримання нових високопродуктивних сортів.

Для досягнення поставленої мети вирішували такі **завдання**:

- теоретично обґрунтувати і розробити методичні підходи щодо визначення рівня мінливості основних господарсько цінних ознак;
- здійснити кластеризацію зразків колекції за морфобіологічними та продуктивними характеристиками;
- виділити зразки зі стабільним проявом ознак кормової та насінневої продуктивності;
- виявити взаємозв'язки між ознаками продуктивності та гідротермічними коефіцієнтами;
- сформувати та зареєструвати ознакові колекції;
- визначити господарсько цінні ознаки перспективних зразків;
- створити сорти багаторічних бобових і злакових трав з комплексом господарсько цінних ознак і властивостей;
- удосконалити елементи методології селекції багаторічних трав;
- визначити економічну ефективність вирощування нових сортів та перспективних зразків.

*Об'єкт дослідження* – селекційні закономірності створення адаптивних сортів і перспективних зразків конюшини лучної, конюшини гібридної, костриці червоної та костриці шорстколистої різних напрямів використання.

*Предмет дослідження* – зразки багаторічних бобових і злакових трав, кількісні та якісні показники продуктивності й адаптивності конюшини лучної, конюшини гібридної, костриці червоної та костриці шорстколистої, зразки-еталони, ознакові колекції, перспективні зразки і новостворені сорти.

**3. Зв'язок з науковими програмами, планами, темами.** Дослідження за темою дисертаційної роботи виконувалися впродовж 2011–2024 рр. і були складовою частиною тематичного плану Передкарпатського відділу наукових досліджень Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН на 2011–2015 рр. відповідно до НТП 14 «Кормові ресурси» за завданнями «Удосконалити методи селекції багаторічних бобових трав з метою створення і передачі на Державне сортовипробування високоврожайних сортів



з покращеними показниками якості та підвищеним рівнем азотфіксації, екологічно пластичних для ґрунтово-кліматичних умов Західного регіону України (конюшина лучна, конюшина повзуча, лядвенець рогатий, козлятник східний)» (№ ДР 0111U005312); «Удосконалити методи селекції багаторічних злакових трав з метою створення і передачі на Державне сортовипробування високоврожайних сортів різних напрямів використання з покращеними показниками якості, екологічно пластичних для ґрунтово-кліматичних умов Полісся та Лісостепу (грястиця збірна, пажитниця пасовищна, костриця червона, тимофіївка лучна)» (№ ДР 0111U005313) та ПНД 9 «Генетичні ресурси рослин» за завданням «Формування та ведення ознакових колекцій генетичних ресурсів кормових і газонних трав» (№ ДР 0111U005315); на 2016–2020 рр. відповідно до ПНД 24 «Генофонд рослин» за завданням «Інтродукувати та поповнити генетичні колекції кормових і газонних трав з метою виділення джерел та донорів господарсько цінних ознак» (№ ДР 0116U001323); ПНД 22 «Корми і кормовий білок» за завданням «Біологічні основи оцінки селекційного матеріалу багаторічних бобових трав для створення високопродуктивних сортів, стійких до абіотичних чинників в ґрунтово-кліматичних умовах Західного регіону України (конюшина лучна, конюшина гібридна, конюшина повзуча)» (№ ДР 0116U001322); ПНД 19 «Плодове та декоративне садівництво» за завданням «Удосконалити методи аналізу селекційного матеріалу низових багаторічних злакових трав і на їх основі створити перспективний матеріал для закладки газонів» (№ ДР 0116U001372), на 2021–2025 рр. відповідно до ПНД 25 «Кормовиробництво» за завданням «Селекційні закономірності створення сортів конюшини лучної та конюшини гібридної з високою сталою продуктивністю кормової маси та насіння, підвищеною симбіотичною азотфіксацією, адаптивні до абіотичних і біотичних чинників» (№ ДР 0121U100137); ПНД 17 «Генетичні ресурси рослин» за завданням «Розширення і зберігання генетичного різноманіття багаторічних тонконогових і бобових трав з метою створення та реєстрації ознакових колекцій» (№ ДР 0121U100127); ПНД 22 «Плодове та декоративне садівництво» за завданням «На основі інтродукційних випробувань та селекційних досліджень створення нового сортименту газонних трав (костриця червона, пажитниця багаторічна), адаптованих до сучасних кліматичних умов» (№ ДР 0121U100186).

**4. Наукова новизна одержаних результатів** полягає в теоретичному узагальненні та новому вирішенні важливої наукової проблеми: комплексної оцінки генофонду багаторічних бобових і злакових трав, виділенні джерел цінних ознак та сортів-еталонів, формуванні ознакових колекцій та створенні на цій основі нових сортів різних напрямів використання.

*Вперше:*

- в умовах Західного регіону України розроблено спосіб оцінки сортозразків конюшини лучної за біологічними та господарсько цінними показниками (патент на корисну модель № 139984);

- проведено комплексну оцінку селекційних зразків конюшини лучної різних еколого-географічних груп за рядом морфобіологічних ознак, адаптивністю, врожайністю зеленої маси, сухої речовини та насіння у Західному регіоні України;



- встановлено взаємозв'язки між основними господарсько цінними ознаками та гідротермічними коефіцієнтами та визначено найбільш інформативні селекційні критерії для добору високопродуктивних форм;
- виділено зразки, які поєднують високу врожайність, стійкість до несприятливих погодних умов та високу гомеостатичність;
- проведено розширення та оцінку колекції багаторічних бобових і злакових трав у Західному регіоні України;
- розроблено й реалізовано систему створення еталонних зразків і ознакових колекцій багаторічних трав на основі комплексної оцінки за основними ознаками.

*Удосконалено:*

- елементи методології селекції багаторічних бобових і злакових трав в умовах Західного регіону України;
- нові підходи щодо інтродукції, акліматизації й селекції у формуванні генетичних ресурсів кормових культур.

*Набули подальшого розвитку:*

- залучення до колекції Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН зразків різного еколого-географічного походження, що характеризуються високими показниками господарсько цінних ознак; використання у гібридизації генотипів із стабільно високим рівнем продуктивності; розширення генетичного різноманіття вихідного матеріалу шляхом відбору на основі селекційних індексів та взаємозв'язків між основними господарськими показниками.

Новизна розробленого способу оцінки зразків, виділення цінних джерел, формування ознакових колекцій та створення нових сортів підтверджена одним патентом на корисну модель (№ 139984 від 10.02.2020), 17 свідоцтвами про реєстрацію зразків генофонду (№ 1915 від 12.11.2018 р.; 2113 від 23.09.2020 р.; 2114 від 23.09.2020 р.; 2418 від 25.04.2023 р.; 2563 від 29.10.2024 р.; 2564 від 29.10.2024 р.; 2565 від 29.10.2024 р.; 2566 від 29.10.2024 р.; 2567 від 29.10.2024 р.; 2568 від 29.10.2024 р.; 2569 від 29.10.2024 р.; 2570 від 29.10.2024 р.; 2571 від 29.10.2024 р.; 2579 від 01.11.2024 р.; 2580 від 01.11.2024 р.; 2667 від 27.03.2025 р.; 2668 від 27.03.2025 р.), двома свідоцтвами про реєстрацію колекції (№ 332 від 09.02.2024 р. та 343 від 03.02.2025 р.), чотирма свідоцтвами на сорти багаторічних трав (конюшина лучна Трускавчанка № 160577 від 08.02.2016 р.; костриця червона Львів'янка 180382 від 07.03.2018 р.; костриця шорстколиста Сиза 210477 від 02.07.2021 р.; конюшина лучна Любава 230946 від 31.10.2023 р.).

**5. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які виносяться на захист.** Дослідження проведено на відповідному методичному рівні із застосуванням загальнонаукових (діалектичний, індукція та дедукція, абстрагування, моделювання) та спеціальних методів: польовий і лабораторний – визначення взаємодії об'єкта досліджень з погодними факторами; вимірювально-ваговий – визначення продуктивності та елементів структури врожаю зразків багаторічних бобових і злакових трав; розрахунковий – визначення поживної цінності вегетативної маси; математично-статистичний – для оцінки достовірності одержаних результатів досліджень, кластеризації зразків та встановлення взаємозв'язків



між біометричними показниками; розрахунково-порівняльний – для визначення економічної ефективності вирощування багаторічних трав на насіння. Сформульовані в роботі наукові положення, висновки і рекомендації базуються на результатах досліджень, які статистично проаналізовані з використанням прикладних комп'ютерних програм, проведено всебічну оцінку отриманих результатів, що підтверджує їх достовірність.

**6. Практичне значення одержаних результатів.** Проведені експериментальні дослідження дозволили удосконалити методи ефективної оцінки вихідного матеріалу багаторічних трав, розробити «Спосіб оцінки сортосразків конюшини лучної за біологічними та господарсько цінними показниками (2020)», сформувати «Методологію селекції багаторічних бобових і злакових трав у Передкарпатті» (2015); методичні рекомендації «Формування та збереження генетичного різноманіття кормових і газонних трав у Передкарпатті» (2015); «Методичні рекомендації з формування ознакової колекції конюшини лучної» (2020); «Методичні рекомендації по біологічних основах оцінки селекційного матеріалу конюшини лучної, конюшини гібридної, конюшини повзучої» (2020); рекомендації «Створення декоративних газонів та технології вирощування насіння багаторічних трав» (2024); «Каталог джерел та донорів цінних ознак вихідного матеріалу конюшини лучної та конюшини гібридної» (2018); «Каталог джерел та донорів цінних ознак вихідного матеріалу костриці червоної та костриці шорстколистої» (2018); «Каталог генетичної цінності колекції багаторічних трав» (2020); «Каталог джерел та донорів цінних ознак вихідного матеріалу конюшини лучної та конюшини гібридної» (2021); «Каталог селекційних індексів вихідного матеріалу конюшини лучної та конюшини гібридної» (2023); «Каталог джерел та донорів цінних ознак вихідного матеріалу костриці червоної, пажитниці багаторічної» (2023); посібник *«Аграрна наука – виробництву: агрономія»* (2023). Цінність вказаних публікацій полягає у тому, що науковим установам запропоновано до використання колекційний матеріал та сорти-еталони багаторічних бобових і злакових трав як джерела цінних ознак у селекційному процесі, а виробничим структурам – нові сорти для ведення їх насадництва.

Запропоновані підходи до оцінки адаптивності та стійкості дозволяють ефективно здійснювати добір у селекційних програмах з використанням сучасних методів аналізу мінливості та кластеризації.

Напрацьовані підходи до інтродукції та збереження рослинного матеріалу сприятимуть забезпеченню біорізноманіття й екологічної стійкості агроєкосистем.

Створено у співавторстві та впроваджено у виробництво нові високопродуктивні сорти конюшини лучної Трускавчанка та Любава, костриці червоної Львів'янка, костриці шорстколистої Сиза і налагоджено виробництво їх насіння. Рівень продуктивності згаданих сортів значно вищий від їх попередників: за врожайністю зеленої маси на 3–18 %, сухої речовини – на 2–27 %, насіння – на 6–19 %, що визначає належні темпи їх впровадження.

Новостворені сорти багаторічних трав отримали позитивну оцінку і впроваджені в господарствах Львівської області на площі 8,5 га, що підтверджено відповідними актами.



Результати теоретичних досліджень та практичних здобутків використовують у навчальному процесі під час проведення лекцій та лабораторних занять із аспірантами Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН зі спеціальності 201 – Агрономія.

**7. Особистий внесок здобувачки.** Дисертаційна робота є результатом 14-річної дослідницької роботи здобувачки; наукові положення, винесені на захист, дисертантка одержала особисто. Авторка провела аналіз літературних джерел, визначила напрями досліджень за темою дисертації; розробила програми досліджень відповідно до сучасних методик; організувала та взяла безпосередню участь у їх виконанні, узагальненні, аналізі та обробці результатів досліджень; визначила економічну ефективність; сформулювала наукові положення, висновки і рекомендації для селекційної практики і виробництва, провела їх впровадження, підготувала та опублікувала результати наукових досліджень. Частка авторства в опублікованих зі співавторами працях і патенті на корисну модель становить 30–90 %, у створених сортах – 30–50 %, зареєстрованих зразках і колекціях генофонду рослин в Україні – 15–80 %.

**8. Апробація результатів дослідження.** Основні матеріали дисертаційної роботи щорічно висвітлювалися в доповідях і обговорювалися на наукових семінарах, круглих столах, конференціях, а також пропагувалися у засобах масової інформації. Результати і висновки досліджень апробовано та оприлюднено у виступах на Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених «Актуальні проблеми агропромислового виробництва України» (с. Оброшине, 13 листопада 2013 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених «Актуальні проблеми агропромислового виробництва України» (с. Оброшине, 12 листопада 2014 р.); Міжнародній науковій конференції, присвяченій 80-річчю з дня народження академіка НААН А. О. Баби́ча «2016: зернобобові культури та соя для сталого розвитку аграрного виробництва України» (м. Вінниця, 2016 р.); IV Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 95-річчю сортовипробування в Україні «Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку» (м. Київ, 7 червня 2018 р.); Міжнародній науковій конференції «Корми і кормовий білок» (м. Вінниця, 4–5 липня 2018 р.); Міжнародній науковій конференції, присвяченій пам'яті і науковій спадщині видатного вченого Васи́ля Яковича Юр'є́ва «Підвищення ефективності селекції та рослинництва у сучасних умовах» (м. Харків, 3–5 липня 2019 р.); V Міжнародній науково-практичній конференції «Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку» (м. Київ, 7 червня 2019 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції, присвяченій 135-й річниці з дня заснування Полтавського дослідного поля «Від історії до сучасності» (м. Полтава, 04 жовтня 2019 р.); Міжнародній науковій конференції «Наукові читання до 100-річчя від дня народження професора І. В. Яшовського», присвяченій науковій спадщині видатного вченого (сmt Чабани, 14 серпня 2019 р.); Міжнародній науковій Інтернет-конференції «Новітні технології в рослинництві: традиції та сучасність» (м. Харків, 17–18 червня 2020 р.); Міжнародній науковій Інтернет-конференції «Наукові читання до 85-річчя від дня народження В. Г. Михайлова – видатного вченого у галузі селекції та насінництва сільськогосподарських культур» (сmt Чабани, 5 жовтня 2021р.); XVII Всеукраїнській науковій



конференції молодих учених та спеціалістів «Історія освіти, науки і техніки в Україні», присвяченій 180-й річниці від дня народження А. Є. Зайкевича (1842–1931 рр.), видатного вітчизняного вченого-агробіолога світового виміру та організатора сільськогосподарської дослідної справи (м. Київ, 19–20 травня 2022 р.); XIII Міжнародній науково-практичній конференції «Поеднання науки, освіти, практичного виробництва і справедливого продажу якісної органічної продукції» (Вінницька обл., м. Іллінці, 23 червня 2022 р.); XIII Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених «Актуальні проблеми агропромислового виробництва України: стратегії стійкості сільськогосподарського сектору під час війни та у післявоєнний період» (с. Оброшине, 19 листопада 2024 р.); обговорено на засіданнях методичної комісії і вченої ради Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН, Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН, Інституту рослинництва імені В. Я. Юр'єва НААН, Інституту садівництва НААН.

**9. Публікації.** Основні результати дисертаційної роботи висвітлено в 77 наукових працях, з них 6 розділів до монографій, 24 статті (4 у періодичних виданнях, які індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science, 15 у фахових виданнях), 5 рекомендацій, 6 каталогів, 1 патент на корисну модель, 14 тез науково-практичних конференцій, 4 авторські свідоцтва на сорти рослин, 17 свідоцтв на реєстрацію зразків генофонду, 2 свідоцтва на реєстрацію ознакової колекції.

## Список опублікованих праць за темою дисертації

### Монографії (розділи монографій)

1. **Baystruk-Hlodan L.** Breeding of the red clover under condition of the Carpathians region. *Sustainable development of foothill and mountainous regions. Agriculture, crop production, plant breeding and seed production, feed production, animal husbandry, economy* / under the general editorship of O. F. Stasiv. Saarbrücken : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2020. P. 128–148. (Проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

2. **Baistruk-Hlodan L.** Prospects of the genus festuca lower grasses breeding in the conditions of the Ukrainian western region. *The use of agricultural potential of the Carpathian region. Agriculture, selection and crop production* : monograph / Olifir Y. et al. Karlsruhe, Germany, 2021. P. 55–67. (Проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

3. **Байструк-Глодан Л.** Селекція конюшини гібридної (*Trifolium hybridum* L.) в умовах Передкарпаття. *Кормові культури: селекція та технологія вирощування* : монографія / за наук. ред. Панахид Г. Оброшине : Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН, 2022. С. 19–39. (Проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

4. **Байструк-Глодан Л.,** Стасів О., Коник Г., Добрянська Н., Хом'як М., Перегрим О., Іванців Р., Галан М., Гук Р. Кормові культури. *Аграрна наука – виробництво: агрономія : посібник* / за наук. ред. Стасіва О. Оброшине : Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН, 2023. С. 229–249. (Проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).



5. Бугрин Л. М., Байструк-Глодан Л. З., Ільчиняк У. О., Марцінко Т. І., Сметана С. І., Бугрин О. М., Пукало Д. Л. Наукові основи кормовиробництва Карпатського регіону. *Кормові ресурси природних екосистем* : монографія / за наук. ред. В. Ф. Петриченка, О. В. Корнійчука. Київ : Аграрна наука, 2023. С. 323–374. DOI: 10.31073/978-966-540-584-9. (Проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

6. Байструк-Глодан Л. Генофонд багаторічних бобових і злакових трав та його використання в селекції. *Наукові основи селекції та насінництва багаторічних трав в Передкарпатті* : монографія / Л. Байструк-Глодан, М. Хом'як, О. Перегрим, Р. Іванців, В. Олексак, О. Стасів, Л. Левицька, Н. Добрянська, Г. Коник. Оброшине : Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН, 2024. С. 7–28. (Проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

#### Статті у наукових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та/або Web of Science

7. Petrauskas G., Norkevičienė E., **Baistruk-Hlodan L.** Genetic Differentiation of Red Clover (*Trifolium pratense* L.) Cultivars and Their Wild Relatives. *Agriculture*. 2023. Vol. 13 (5). 1008. <https://doi.org/10.3390/agriculture13051008>. (Планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

8. **Baistruk-Hlodan L.** Productivity of red clover (*Trifolium pratense* L.) in various ways of use in soil and climatic conditions of the Western Region of Ukraine. *AGRIVITA: Journal of Agricultural Science*. 2023. Vol. 45 (1). P. 147–153. <http://doi.org/10.17503/agrivita.v45i1.39>

9. **Baistruk-Hlodan L.**, Stasiv O., Gadzalo A., Khomiak M., Levytska L. Assessment of the genetic diversity of red fescue in the Western region of Ukraine. *Scientific Horizons*. 2023. Vol. 26 (4). P. 75–85. <https://doi.org/10.48077/scihor4.2023.75> (Планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

10. Levytska L., **Baistruk-Hlodan L.**, Stasiv O., Bilovus H., Khomiak M. Determination of sowing qualities of seeds of red clover samples of different biological status. *Scientific Horizons*. 2024. Vol. 27 (12). P. 38–46. <https://sciencehorizon.com.ua/uk/journals/tom-27-12-2024> (Планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

#### Статті у виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України

11. Маменько Г. І., Коник Г. С., Байструк-Глодан Л. З. Вплив агротехнічних факторів на формування продуктивності конюшини гібридної в умовах Передкарпаття. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2013. Вип. 55 (II). С.60–65. <https://phzt-journal.isgkr.com.ua/previous-releases/Zbirnyk%2055%202.pdf> (Планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

12. Байструк-Глодан Л. З. Модель сорту конюшини лучної (*Trifolium pratense* L.) для умов Передкарпаття. *Передгірне та гірське землеробство і*



тваринництво. 2015. Вип. 58 (I). С. 3–7. [https://phzt-journal.isgkr.com.ua/wp-content/uploads/zbirnik/PDF/Zbirnyk%2058\\_1.pdf](https://phzt-journal.isgkr.com.ua/wp-content/uploads/zbirnik/PDF/Zbirnyk%2058_1.pdf)

13. Коник Г. С., Байструк-Глодан Л. З., Маменько Г. І. Агроекологічні основи вирощування конюшини гібридної сорту Придністровська. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2015. Вип. 58 (I). С. 128–134. [https://phzt-journal.isgkr.com.ua/wp-content/uploads/zbirnik/PDF/Zbirnyk%2058\\_1.pdf](https://phzt-journal.isgkr.com.ua/wp-content/uploads/zbirnik/PDF/Zbirnyk%2058_1.pdf)

(Ідея роботи, проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

14. Байструк-Глодан Л. З., Жапалеу Г. З. Екологічна пластичність та варіанса стабільності сортозразків конюшини лучної (*Trifolium pratense* L.) в умовах Передкарпаття. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2016. Вип. 59. С. 3–8. <https://phzt-journal.isgkr.com.ua/wp-content/uploads/zbirnik/59ua/3.pdf> (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

15. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М. Збір зразків кормових і газонних трав у Західному регіоні України. *Генетичні ресурси рослин*. 2016. № 19. С. 11–22. <http://genres.com.ua/ua/arxv-vidan/2016-vipusk-19/> (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М., Жапалеу Г. З. Перспективи селекції *Festuca trachyphylla* при створенні сортів газонного призначення в умовах Передкарпаття. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2017. Вип. 61. С. 6–21. <https://phzt-journal.isgkr.com.ua/wp-content/uploads/zbirnik/61ua/3.pdf> (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

16. Байструк-Глодан Л. З. Вплив гідротермічних показників та міжфазних періодів на насіннєву продуктивність конюшини лучної в умовах Передкарпаття. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2018. Вип. 63. С. 3–14. <https://phzt-journal.isgkr.com.ua/wp-content/uploads/zbirnik/63ua/3.pdf>

17. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М., Жапалеу Г. З., Коваль Г. Л. Оцінка колекційних зразків кормових трав за господарськими ознаками. *Генетичні ресурси рослин*. 2018. № 22. С. 54–65. <http://genres.com.ua/ua/arxv-vidan/2018-vipusk-22/> (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

18. Байструк-Глодан Л. З., Жапалеу Г. З. Селекційна робота з конюшиною лучною (*Trifolium pratense* L.) та конюшиною гібридною (*Trifolium hybridum* L.) в умовах Передкарпаття. *Корми і кормовиробництво*. 2018. Вип. 86. С. 29–33. [https://fri.vin.ua/download\\_materials/catalogues/86.pdf](https://fri.vin.ua/download_materials/catalogues/86.pdf) (Планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

19. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М., Жапалеу Г. З. Генетичне різноманіття кормових трав як вихідний матеріал для селекції. *Генетичні ресурси рослин*. 2019. № 24. С. 65–74. <http://genres.com.ua/assets/files/24/7.pdf> (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).



20. Байструк-Глодан Л. З. Оцінка зразків конюшини лучної на основі селекційних індексів. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2019. Вип. 65. С. 3–11. [https://www.doi.org/10.32636/01308521.2019-\(65\)-1](https://www.doi.org/10.32636/01308521.2019-(65)-1)

21. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М., Коник Г. С. Оцінка різних видів багаторічних трав, придатних для закладки газонів в умовах Передкарпаття. *Збірник наукових праць Національного наукового центру "Інститут землеробства НААН"*. 2020. Вип. 1–2. С. 279–287. [https://zemlerobstvo.com/wp-content/uploads/2021/04/zbirnyk\\_1-2-2020.pdf](https://zemlerobstvo.com/wp-content/uploads/2021/04/zbirnyk_1-2-2020.pdf) (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

22. Байструк-Глодан Л. З. Оцінка селекційного матеріалу конюшини лучної (*Trifolium pratense* L.) на схилі землях Карпатського регіону. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2021. Вип. 69 (II). С. 8–21. DOI: 10.32636/01308521.2021-(69)-2-1

23. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М., Жапалеу Г. З. Джерела цінних ознак для селекції багаторічних трав. *Генетичні ресурси рослин*. 2021. № 28. С. 78–89. <http://genres.com.ua/assets/files/28/10.pdf> (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

24. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М. Робоча колекція конюшини багряної *Trifolium incarnatum* L. у Передкарпатті. *Генетичні ресурси рослин*. 2022. № 31. С. 82–93. <http://genres.com.ua/assets/files/31/10.pdf> (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

#### Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

25. Байструк-Глодан Л. З. Особливості реалізації генетичного потенціалу сорту конюшини гібридної Придністровська в умовах Передкарпаття. *Актуальні проблеми агропромислового виробництва України* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених (с. Оброшине, 13 листоп. 2013 р.). Львів-Оброшине, 2013. С. 7–8.

26. Байструк-Глодан Л. З. Генетичні ресурси конюшини лучної. *Актуальні проблеми агропромислового виробництва України* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених (с. Оброшине, 12 листоп. 2014 р.), Львів-Оброшине, 2014. С. 3–4.

27. Байструк-Глодан Л. З. Досягнення, завдання та напрямки селекції конюшини лучної в Передкарпатті. *2016: зернобобові культури та соя для сталого розвитку аграрного виробництва України* : матеріали Міжнар. наук. конф. (присвяч. 80-річчю з дня народження академіка НААН А. О. Бабича) (м. Вінниця, 11–12 серп. 2016 р.). Вінниця, 2016. С. 111–112.

28. Байструк-Глодан Л. З. Селекція багаторічних трав, придатних для вирощування в Карпатському регіоні. *Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 95-річчю сортовипробування в Україні (м. Київ, 7 черв. 2018 р.). Вінниця : Нілан-ЛТД, 2018. С. 15–16.

29. Байструк-Глодан Л. З., Жапалеу Г. З. Вихідний матеріал для селекції костриці шорстколистої (*Festuca trachyphylla*) в умовах Передкарпаття. *Корми і кормовий білок* : тези доп. Міжнар. наук. конф. (м. Вінниця, 4–5 лип. 2018 р.).



Вінниця : Діло, 2018. С. 6–7. (*Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку*).

30. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М., Жапалеу Г. З. Формування та ефективне використання колекцій зразків генофонду кормових трав. *Підвищення ефективності селекції та рослинництва у сучасних умовах* : зб. тез Міжнар. наук. конф., присвяч. пам'яті і науковій спадщині видатного вченого Василя Яковича Юр'єва (м. Харків, 3–5 лип. 2019 р.). Харків, 2019. С. 132–134. (*Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку*).

31. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М., Жапалеу Г. З. Різноманітність кормових і газонних трав Передкарпаття. *Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7 черв. 2019 р.) / Міністерство аграр. політики та прод. України, Укр. ін-т експертизи сортів рослин. Вінниця, 2019. С. 15–18. (*Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку*).

32. Байструк-Глодан Л. З. Історичні аспекти розвитку конюшини лучної (*Trifolium pratense* L.). *Від історії до сучасності* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 135-й річниці з дня заснування Полтавського дослідного поля (м. Полтава, 04 жовт. 2019 р.). Полтава, 2019. С. 91–94.

33. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М., Коник Г. С. Особливості селекції багаторічних трав в умовах Західного регіону України. *Наукові читання до 100-річчя від дня народження професора Івана Вікторовича Яшовського* : Міжнар. наук. конф., присвяч. науковій спадщині видатного вченого (сmt Чабани, 14 серп. 2019 р.). Чабани, 2019. С. 125–126. (*Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку*).

34. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М., Жапалеу Г. З. Сучасні досягнення в селекції газонних трав. *Новітні технології в рослинництві: традиції та сучасність* : Міжнар. наук. Інтернет-конф. (м. Харків, 17–18 черв. 2020 р.). Харків, 2020. С. 60–62. (*Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку*).

35. Байструк-Глодан Л. З. Використання кластерного аналізу для ідентифікації вихідного матеріалу конюшини лучної. *Наукові читання до 85-річчя від дня народження В. Г. Михайлова – видатного вченого у галузі селекції та насінництва сільськогосподарських культур* : наук. Інтернет-конф. (сmt Чабани, 5 жовт. 2021 р.). Вінниця, 2021. С. 45–47.

36. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М. Перспективи використання нових сортів кормових трав. *Історія освіти, науки і техніки в Україні* : XVII Всеукр. наук. конф. молодих учених та спеціалістів (м. Київ, 19–20 трав. 2022 р.). Київ, 2022. С. 306–308. (*Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку*).

37. Байструк-Глодан Л. З., Хом'як М. М., Левицька Л. М. Особливості селекції конюшини лучної для лучного і польового кормовиробництва. *Поєднання науки, освіти, практичного виробництва і справедливого продажу якісної органічної продукції* : XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Іллінці, 23 черв. 2022 р.). Вінниця, 2022. С. 158–161. (*Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку*).



38. **Baistruk-Hlodan L.**, Sulima P., Kulpanowska O., Porebska S. Preliminary analysis of genetic diversity of breeding materials of red clover (*Trifolium pratense* L.). *Актуальні проблеми агропромислового виробництва України: стратегії стійкості сільськогосподарського сектору під час війни та у післявоєнний період* : матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених (с. Оброшине, 19 листоп. 2024 р.). Львів-Оброшине, 2024. С. 3–5. (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

#### Свідоцтва про державну реєстрацію сортів рослин

39. Свідоцтво про авторство на сорт рослин № 160577. Конюшина лучна (червона) (*Trifolium pratense* L.) Трускавчанка. Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Коник Г. С., Жапалеу Г. З., Хом'як М. М., Мацьків О. І., Коваль Г. Л., Бугайов В. Д. Дата державної реєстрації: 08.02.2016 р. (50 % авторства: створено, описано, заявлено).

40. Свідоцтво про авторство на сорт рослин № 180382. Костриця червона (*Festuca rubra* L.) Львів'янка. Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Коник Г. С., Хом'як М. М., Куцопей Н. Д., Бугайов В. Д. Дата державної реєстрації: 07.03.2018 р. (30 % авторства: створено, описано, заявлено).

41. Свідоцтво про авторство на сорт рослин № 210477. Костриця шорстколиста (*Festuca brevipila* R.Tracey) Сиза. Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Коник Г. С., Хом'як М. М., Жапалеу Г. З., Стасів О. Ф. Дата державної реєстрації: 02.07.2021 р. (30 % авторства: створено, описано, заявлено).

42. Свідоцтво про державну реєстрацію сорту рослини № 230946. Конюшина лучна (червона) (*Trifolium pratense* L.) Любава. Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Коник Г. С., Хом'як М. М., Жапалеу Г. З., Стасів О. Ф. Дата державної реєстрації: 31.10.2023 р. (50 % авторства: створено, описано, заявлено).

#### Свідоцтва про реєстрацію зразків генофонду

43. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 1915. Костриця червона П 1776 (UJ 1300337). Автори: Коник Г. С., **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Куцопей Н. Д. Дата видачі свідоцтва 12.11.2018 р. (30 % авторства: створено, описано, заявлено).

44. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2113. Конюшина лучна П 1145 (UJ 0600806). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Жапалеу Г. З., Коваль Г. Л. Дата видачі свідоцтва 23.09.2020 р. (40 % авторства: створено, описано, заявлено).

45. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2114. Конюшина гібридна П 1744 (UJ 0600919). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Жапалеу Г. З., Коваль Г. Л. Дата видачі свідоцтва 23.09.2020 р. (30 % авторства: створено, описано, заявлено).

46. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2418. Костриця шорстколиста П 1913 (UJ 1300358). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Жапалеу Г. З. Дата видачі свідоцтва 25.04.2023 р. (50 % авторства: створено, описано, заявлено).



47. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2571. Конюшина гібридна ДФ-2476 (UJ 0601229). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 29.10.2024 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

48. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2570. Конюшина гібридна П 2015 (UJ 0601134). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 29.10.2024 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

49. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2569. Конюшина гібридна П 2014 (UJ 0601133). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 29.10.2024 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

50. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2568. Конюшина гібридна П 2020 (UJ 0601078). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 29.10.2024 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

51. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2567. Конюшина лучна П 2202 (UJ 0601224). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Левицька Л. М., Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 29.10.2024 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

52. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2566. Конюшина лучна ДФ-2119 (UJ 0601081). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Левицька Л. М., Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 29.10.2024 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

53. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2565. Конюшина лучна П-2534 (UJ 0601231). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Левицька Л. М., Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 29.10.2024 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

54. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2564. Конюшина лучна П-2533 (UJ 0601230). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Левицька Л. М., Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 29.10.2024 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

55. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2563. Конюшина лучна Любава (UJ 0601182). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Левицька Л. М., Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 29.10.2024 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

56. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2579. Костриця червона П 1773 (UJ 1300441). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 01.11.2024 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

57. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2580. Костриця червона ДФ 2034 (UJ 1300392). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 01.11.2024 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

58. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2667. Костриця червона Львів'янка (UJ 1300285). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**,



Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 27.03.2025 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

59. Свідоцтво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 2668. Костриця червона ДФ 2343 (UJ 1300442). Автори: **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М. Дата видачі свідоцтва 27.03.2025 р. (60 % авторства: створено, описано, заявлено).

#### **Свідоцтва про реєстрацію колекції генофонду рослин в Україні**

60. **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Левицька Л. М. Свідоцтво про реєстрацію колекції генофонду рослин в Україні № 332. Ознакова колекція генофонду конюшини лучної за основними господарськими ознаками. Дата видачі свідоцтва 09.02.2024 р. (80 % авторства: створено, описано, заявлено).

61. **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Левицька Л. М. Свідоцтво про реєстрацію колекції генофонду рослин в Україні № 343. Ознакова за врожайністю та її структурними елементами. Дата видачі свідоцтва 03.02.2025 р. (15 % авторства: створено, описано, заявлено).

#### **Патент на корисну модель**

62. **Байструк-Глодан Л. З.**, Коник Г. С., Хом'як М. М. Спосіб оцінки сортозразків конюшини лучної за біологічними та господарсько цінними показниками: пат. № 139984 Україна : МПК51 А01Н 1/04. № у 2019 03459 ; заявл. 05.04.2019 ; опубл. 10.02.2020, Бюл. № 3. (50 % авторства: описано, заявлено).

#### **Методичні рекомендації**

63. Коник Г. С., **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Жапалеу Г. З. Методологія селекції багаторічних бобових і злакових трав у Передкарпатті : метод. рек. Оброшино, 2015. 156 с. (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

64. Коник Г. С., **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Галан М. С., Жапалеу Г. З. Формування та збереження генетичного різноманіття кормових і газонних трав у Передкарпатті : метод. рек. Оброшино, 2015. 48 с. (Ідея роботи, проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

65. **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Коник Г. С. Методичні рекомендації з формування ознакової колекції конюшини лучної. Оброшине, 2020. 50 с. (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

66. **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Коник Г. С., Жапалеу Г. З., Перегрим О. Р. Методичні рекомендації по біологічних основах оцінки селекційного матеріалу конюшини лучної, конюшини гібридної, конюшини повзучої. Оброшине, 2020. 59 с. (Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).

67. **Байструк-Глодан Л. З.** Створення декоративних газонів та технології вирощування насіння багаторічних трав : метод. рек. Оброшине, 2024. 40 с.



## Каталоги

68. **Байструк-Глодан Л. З.**, Коник Г. С., Хом'як М. М., Жапалеу Г. З., Бугайов В. Д. Каталог джерел та донорів цінних ознак вихідного матеріалу конюшини лучної та конюшини гібридної. Оброшино, 2018. Вип. 1. 28 с. *(Ідея роботи, проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).*

69. **Байструк-Глодан Л. З.**, Коник Г. С., Хом'як М. М., Жапалеу Г. З., Бугайов В. Д. Каталог джерел та донорів цінних ознак вихідного матеріалу костриці червоної та костриці шорстколистої. Оброшино, 2018. 28 с. *(Ідея роботи, проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).*

70. **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Коник Г. С., Жапалеу Г. З. Каталог генетичної цінності колекції багаторічних трав. Оброшине, 2020. 68 с. *(Ідея роботи, проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).*

71. **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Жапалеу Г. З. Каталог джерел та донорів цінних ознак вихідного матеріалу конюшини лучної та конюшини гібридної. Оброшине, 2021. Вип. 2. 23 с. *(Ідея роботи, проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).*

72. **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Левицька Л. М. Каталог селекційних індексів вихідного матеріалу конюшини лучної та конюшини гібридної. Оброшине, 2023. 23 с. *(Ідея роботи, проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).*

73. **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М., Коник Г. С., Стасів О. Ф., Іванців Р. Є., Олексяк В. М. Каталог джерел та донорів цінних ознак вихідного матеріалу костриці червоної, пажитниці багаторічної. Оброшине, 2023. 45 с. *(Ідея роботи, проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).*

## Наукові праці, які додатково відображають результати дисертації

74. Коник Г. С., **Байструк-Глодан Л. З.**, Хом'як М. М. Формування та ведення ознакових колекцій генетичних ресурсів кормових і газонних трав. Наук.-практ. зб. «Посібник українського хлібороба: Генетичні ресурси рослин України». 2015. Т. 1. С. 276–277. *(Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).*

75. **Baystryk-Hlodan L.**, Homiak M., Konyk H., Stasiv O. Manifestation of stability and plasticity of varieties of hybrid clover (*Trifolium hybridum* L.) in the western region of Ukraine. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2020. Vol. 10, issue 6. P. 23–27. *(Ідея роботи, проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).*

76. **Байструк-Глодан Л. З.**, Перегрим О. Р., Стасів О. Ф., Коник Г. С., Хом'як М. М., Іванців Р. Є., Левицька Л. М., Олексяк В. М. Генофонд багаторічних тонконогових і бобових трав в умовах Передкарпаття. *Агронаука і практика*. 2023. Вип. 2, ч. 2. С. 11–24. *(Ідея роботи, планування і проведення досліджень, узагальнення результатів, підготовка до друку).*



**10. Рекомендації щодо подальшого використання (впровадження) отриманих у дисертації результатів.**

*Селекційним науково-дослідним установам рекомендовано:*

– використовувати високопродуктивні та адаптивні зразки як батьківські форми в селекції багаторічних трав, а саме: конюшини лучної МД із Primus № 632, ДП № 983, ДП № 984, № 10684, МД із № 644, МД із № 145, конюшини гібридної № 18, Poliai, Daubiai, костриці червоної ДП № 850, ГП Astravas x Д №1747, ІД № 2 із Astravas, ДП № 2230, ІД із ДП № 1747, костриці шорстколистої ДП № 850, ГП Astravas × ДП № 1747;

– проводити добір за показниками екологічної пластичності, стабільності, гомеостатичності та селекційної цінності, які дозволяють об'єктивно оцінювати адаптивність генотипів у різних умовах вирощування;

– застосовувати кластерний аналіз, який дає змогу структурувати селекційний матеріал та цілеспрямовано формувати ідеотипи;

– залучати до селекційного процесу еталонні і зареєстровані зразки та ознакові колекції;

– у селекційній роботі з багаторічними бобовими та злаковими травами керуватися «Методологією селекції багаторічних бобових і злакових трав у Передкарпатті», каталогами та науково-практичними рекомендаціями.

*Суб'єктам насінництва та товаровиробникам:*

– запропоновано використовувати високоврожайні сорти конюшини лучної Трускавчанка та Любава, костриці червоної Львів'янка та костриці шорстколистої Сиза, які забезпечують високу врожайність насіння та економічну рентабельність (298 – 388 %);

– у виборі сортів багаторічних бобових і злакових трав керуватися їх характеристиками та виробничими рекомендаціями щодо адаптивності, стабільності та пластичності.

**11. Оцінка мови та стилю дисертації.** Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

**12. Відповідність принципам академічної доброчесності.** Дисертаційна робота на тему «Наукові основи селекції багаторічних трав на підвищення адаптивного потенціалу для умов Західного регіону України» відповідає принципам академічної доброчесності. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування.

**13. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту.** Дисертація Л. З. Байструк-Глодан на тему: «Наукові основи селекції багаторічних трав на підвищення адаптивного потенціалу для умов Західного регіону України» є кваліфікаційною науковою працею на правах рукопису, за формою, змістом, основними положеннями та висновками є кваліфікованим, виконаним на високому практичному і методологічному рівні дослідженням. Тема, мета і зміст дисертації повністю відповідають паспорту спеціальності 06.01.05 – селекція і насінництво.



## ВИСНОВОК

Дисертація виконана Байструк-Глодан Лесею Зіновіївною на тему «Наукові основи селекції багаторічних трав на підвищення адаптивного потенціалу для умов Західного регіону України» є завершеною науковою працею. Отримані результати є нові і оригінальні та мають науково-теоретичну і практичну цінність. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачкою наукові завдання вирішені повністю, мети дослідження досягнуто. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам. Наукові положення, висновки та підходи повністю обґрунтовані та аргументовані, містять наукову новизну та отримали необхідну апробацію на наукових конференціях. У публікаціях здобувачки відображені всі положення дисертації. Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертаційна робота Байструк-Глодан Лесі Зіновіївни на тему «Наукові основи селекції багаторічних трав на підвищення адаптивного потенціалу для умов Західного регіону України» відповідає всім вимогам п. 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 року № 1197, які висуваються до докторських дисертацій, і рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук зі спеціальності 06.01.05 – селекція і насінництво.

### Рецензент -

доктор сільськогосподарських наук, професор,  
член-кореспондент НААН,  
перший заступник директора  
з наукової роботи



Григорій КОНИК

### Рецензент -

доктор сільськогосподарських наук, професор,  
головний науковий співробітник  
відділу селекції  
сільськогосподарських культур



Олександра ВОЛОЩУК

### Рецензент -

доктор сільськогосподарських наук,  
старший науковий співробітник,  
завідувач відділу селекції  
сільськогосподарських культур



Роман ІЛЬЧУК

11.03.2025р.